

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

12. De stylo fluctuanti & dissoluto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Et stylo multa extant in sacris literis, quas non gentium phaleris excoli voluit Deus, ut in nuda sermonis simplicitate prepotentis spiritus, clariora essent miracula. Ita loquutus est humilis vbiq; D. Franciscus.

D. Franciscus. Dominus dedit mihi fratri Francisco incipere facere poenitentiam: quia cum essem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leprosos. Et ipse Dominus conduxit me inter illos, & feci misericordiam cum illis, & recedente me ab ipsis, id quod videbatur mihi amarum, conuersum fuit mihi in dulcedinem animarum, & corporis. Et postea parum steti, & exiui de seculo, &c.

Ita Sanctus Edmundus Archiepiscopus Cantuariensis.

Edmundus in speculo Ecclesie. Ante meridiem debes cogitare de annunciatione, & de passione. De annunciatione, cogitabis de misericordia Dei nostri, quia voluit homo deuesire, & mortem pati pro nobis in sua humanitate, cum alio modo potuisset nos redemisse, & totum hoc nobis fecit, ut sibi attraheret nostrum amorem.

Sanctorum styli plerumque ferreus, mens aurea. O mitem sanctorum simplicitatem! Styli mencee plerumque habent ferreum, sed mentem auream. At magna pars oratorum prohi vanitas! linguam inaurat, & ferreis moribus viuunt.

quam comprehendens perfectis verbis amplectitur: & recte quidem iudicat. Nam videtur hæc veteris cuiusdam oratoris esse schola mihi me politi horrida, & inculta prorsus oratio. Perpende singula, nullum verbum inuenies, quod aculeum habeat, aut florem, vel quod delectum vllum præ se ferat; profecto ratiocinatus essent, malos homines, magna negotia voluit gerere; hæc ad humilitatem quotidiani sermonis abiecta. Deinde quæ compositio, & structura? Socij nostri cum belligerare nobiscum vellent, quid simplicitus? & hæc quæ debebat esse excitatio? sententia in clausula, quam humiliter repit? solent enim diu cogitare omnes, qui magna negotia voluit gerere.

Hoc vitium alias appellatur à Seneca *lentitudo*, graditur enim (vt ait Comicus) testudineo gradu, modò inchoat, modò inchoatum, verbi, aut numeri penuria cogitur abrumpere. Modò hæret in salebris Rhythmorum, modò in ceno & inquinatis dictionibus. Modò conatur emergere, & peritodum aliquam voluit notantiam, hæc sub finem lacerat, & peruertit. Egre incipit, deteriori sæpe claudit. Diuidit multa, nec comprehendit. Ex alio profilit in aliud, nullo ordine, serie nulla, denique post longa, & inanem digressionem, redit ad id quod cooperat. Et reuertamur (inquit) tandem ad proprium, reuertamur. Couringit hæc lentitudo ijs, qui minime sunt in stylo exercitati, aut certe tardius habent ingenium, memoriamque imbecillioem. Et cum toto orationis curiu sese promat, nusquam tamen clarius apparet, quàm in transitionibus, uerulique, & articulis orationis, in quibus cum expressimè peccant, totum orationis corpus lentum faciunt, ac dissolutum. Nihil tam aduersus hoc vitium facit, quam continua lectiois, dictionisque exercitatio, qua paulatim euincitur difficultas, & ex suo se veluti cortice promit ingenium.

Lentitudo quid?

Charact. lenis, & fluctuans

Lentitudo assidui styli corrigendi ratio.

De stylo fluctuanti & dissoluto.

CAPVT XII.

Est & aliquod styli genus, quod fluctuans vocatur, & dissolutum, cuius disertè meminit Cicero ad Herennium.

Quid sit styli fluctuans ac dissolutus. Qui in mediocre genus orationis profecti sunt, si peruenire eo non poterunt, ieritates perueniunt ad confine genus eius generis, quod appellamus fluctuans & dissolutum: eo quod sine æruis, & articulis fluctuat huc, & illuc, nec potest confirmare (mallem conformare) nec viriliter sese expedire. Huiusmodi autem afferat exemplum.

Exemplum styli fluctuantis. (Socij nostri cum belligerare nobiscum vellent, profectò ratiocinati essent, etiam atque etiam, quod possent facere, si quidem sua sponte facerent, & non haberent hinc adiutores multos, & malos homines, & audaces: seient enim diu cogitare omnes, qui magna negotia voluit gerere.)

Non potest huiusmodi sermo tenere attentum auditorè. Dissluit enim totus, neq; quic-

De stylo sicco, & exanguis.

CAPVT XIII.

Commune vitium est, modum in rebus tenere nõ posse, quod idem in stylo familiarissimè Alter (inquit) Seneca se iusto plus colit: Alter se iusto plus negligit: ille & crura, hic nec alas quidem vellit. Quidam enim dum in statum stylum fugiunt, eò deueniunt religionis, vt omnibus oratione spoliarent ornamentis.

Difficili in stylo mediocritas.